

Justiits- ja Digiministeerium
info@justdigi.ee

Teie 26.05.2026 nr 8-1/4192-1; JDM/26-0625/-1K

Meie 26.06.2026 nr 2-3/1912-3

**Korralduseseaduse muutmise ja sellega
seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse
eelõu koostamine**

Austatud minister

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium koostab korralduseseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelõu järgmiste märkustega arvestamise korral.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium toetab eelõu eesmärki korraldada riikliku järelevalve regulatsiooni ning koostada kontrollteingu üldregulatsioon korralduseseadusesse. Samas juhime tähelepanu, et kontrollteingut puudutavad sätted vajavad täpsustamist, et tagada tarbijakaitse ja toodete turujärelevalve valdkonna järelevalve tõhusus ning Euroopa Liidu õigusest tulenevate nõuete täitmine.

1. Kontrollteingu regulatsiooni koostamine korralduseseadusesse ei tohiks vähendada tarbijakaitse ja toodete turujärelevalve valdkonna järelevalve tõhusust

Eelõuga tunnistatakse kehtetuks tarbijakaitse seaduse § 63 ja toote nõuetele vastavuse seaduse § 56¹ ning asendatakse senine valdkondlik kontrollteingu regulatsioon korralduseseaduse §-s 53¹ sätestatud üldregulatsiooniga.

Kehtiva õiguse kohaselt võib kontrollteingut teha juhul, kui järelevalve eesmärki ei ole võimalik saavutada muude meetmetega või on see oluliselt raskendatud. Kavandatava korralduseseaduse § 53¹ kohaselt seotakse kontrollteing olulise või kõrgendatud ohu väljaselgitamise või tõrjumisega. Seletuskirjast ei nähtu piisavalt, miks on selline muudatus tarbijakaitse ja toodete turujärelevalve valdkonnas vajalik ning kuidas on hinnatud selle mõju senisele järelevalvepraktikale.

Tarbijakaitse ja toodete turujärelevalve valdkonnas kasutatakse kontrollteingut sageli olukordades, kus ettevõtja tegelikku käitumist ei ole võimalik hinnata avatud järelevalvemeetmetega. See puudutab eelkõige e-kaubandust ja digitaalseid teenuseid, kus rikkumine võib ilmneda alles ostuprotsessi käigus või pärast lepingu sõlmimist. Samuti võib kontrollteing olla vajalik tegeliku kaupleja tuvastamiseks, tarneaegade kontrollimiseks, eksitavate kauplemisvõtete tuvastamiseks või tarbija taganemisõiguse järgimise kontrollimiseks.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium juhib tähelepanu, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) 2017/2394¹ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) 2019/1020² tulenevad pädevatele asutustele kontrolllostu tegemise ning sellega seotud minimaalsed järelevalvevolitused, sealhulgas võimalus tegutseda vajaduse korral varjatud identiteedi all ning kontrollida, uurida, demonteerida ja katsetada kontrolltehtingu käigus omandatud kaupu või teenuseid.

Eelnõuga tehtavate muudatused ei anna selgust, kuidas on pärast tarbijakaitseaduse § 63 ja toote nõuetele vastavuse seaduse § 56¹ kehtetuks tunnistamist tagatud nimetatud Euroopa Liidu õigusaktidest tulenevate volituste jätkuv rakendamine. Samuti ei nähtu eelnõu materjalidest, kuidas on pärast tarbijakaitseaduse § 63 kehtetuks tunnistamist tagatud õigus teha kontrolltehtinguid tarbijate huve kaitsvatest Euroopa Liidu õigusaktidest tulenevate nõuete täitmise kontrollimiseks.

Eelnõu seletuskirjast nähtub, et kontrolltehtingu tegemisse ei ole enam lubatud kaasata korrakaitseorganiväliseid isikuid. Palume muuta eelnõu või põhjendada seletuskirjas, kuidas selline lahendus tagab järelevalve tõhususe ning Euroopa Liidu õigusest tulenevate kontrolllostuvolituste tõhusa rakendamise, arvestades, et teatud juhtudel võib korrakaitseorganivälise isiku kaasamine aidata kaasa kontrolltehtingu eesmärgi saavutamisele. Samuti ei nähtu eelnõust ega seletuskirjast piisavalt selgelt, kas kontrolltehtingu tegemisel säilib võimalus tegutseda vajaduse korral varjatud identiteedi all, kasutada väljamõeldud nime, käituda kontrolltehtingu eesmärgist lähtudes keskmise tarbija või keskmise lõppkasutajana, lükata põhjendatud juhtudel edasi kontrolltehtingust teavitamist ning uurida, katsetada või demonteerida kontrolltehtingu käigus omandatud toodet. Need erisused ei ole üksnes menetluslikud lahendused, vaid on välja kujunenud tarbijakaitse ja toodete turujärelevalve valdkonna praktilistest vajadustest ning toetavad kontrolltehtingu eesmärgi saavutamist.

Kontrolltehtingu regulatsiooni ümberkujundamise tulemusel ei tohiks väheneda pädevate asutuste võimalused täita Euroopa Liidu õigusest tulenevaid järelevalvekohustusi. Oluline on, et kontrolltehtingu regulatsiooni koondamine korrakaitseadusesse ei tooks kaasa kehtivas õiguses olemasolevate järelevalvevolituste kitsenemist ega Euroopa Liidu õigusest tulenevate kontrolllostu- ja turujärelevalvevolituste ebaselget rakendamist. Kui kontrolltehtingu üldregulatsiooni koondamine korrakaitseadusesse ei taga kehtiva õigusega võrreldavat järelevalvevõimekust, tuleks kaaluda tarbijakaitseaduses ja toote nõuetele vastavuse seaduses valdkondlike erisuste säilitamist ulatuses, mis on vajalik tõhusa järelevalve tagamiseks.

2. Kontrolltehtingu tegemise otsustamise kord vajab suuremat paindlikkust

Eelnõu kohaselt otsustab kontrolltehtingu tegemise prefekt või korrakaitseorgani juht.

Selline lahendus võib osutuda praktikas ebavajalikult jäigaks olukordades, kus kontrolltehtinguid tehakse riskipõhiselt või suuremas mahus. Kontrolltehtingu vajadus võib ilmnedä järelevalvemenetluse käigus ning alati ei pruugi olla otstarbekas taotleda iga üksiku kontrolltehtingu tegemiseks asutuse juhilt eraldi otsust.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/2394, 12. detsember 2017, mis käsitleb tarbijakaitsealaste õigusaktide täitmise tagamise eest vastutavate liikmesriikide asutuste koostööd ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 2006/2004 (ELT L 345, 27.12.2017, lk 1–26).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/1020, 20. juuni 2019, turujärelevalve ja toodete nõuetele vastavuse kohta ning millega muudetakse direktiivi 2004/42/EÜ ning määrusi (EÜ) nr 765/2008 ja (EL) nr 305/2011 (ELT L 169, 25.06.2019, lk 1–44).

Seetõttu palume kaaluda kontrollteingu tegemise otsustamise õiguse delegeerimise võimalust või näha ette muu lahendus, mis tagaks tõhusa järelevalve korraldamise, säilitades samal ajal piisava kontrolli meetme kasutamise üle.

3. Kehalähedase salvestusseadme regulatsioon vajab süsteemset täpsustamist

Lisaks leiame, et täiendavat analüüsi vajab kavandatava korrakaitseaduse § 34² paiknemine erimeetmete regulatsiooni hulgas. Seletuskirjast nähtub, et kehalähedase salvestusseadmega kogutud salvestist käsitatakse sisuliselt menetlustoimingu protokollimise vahendina. Sellest tulenevalt vajab täiendavat analüüsi, kas vastav regulatsioon peaks paiknema korrakaitseaduse üldsätete juures, mitte erimeetmete hulgas.

Samuti ei selgu eelnõust üheselt, millisel õiguslikul alusel saavad kavandatavat volitust kasutada muud korrakaitseorganid peale politsei. Eelnõus tuleks see küsimus selgelt lahendada, et vältida tõlgendamisprobleeme regulatsiooni rakendamisel.

Kokkuvõttes toetab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium eelnõu üldist eesmärki ühtlustada riikliku järelevalve regulatsiooni. Samas leiame, et kontrollteingut puudutavad sätted vajavad täiendavat täpsustamist, et tagada tarbijakaitse ja toodete turujärelevalve valdkonna järelevalve tõhusus ning Euroopa Liidu õigusest tulenevate nõuete täitmine.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Erkki Keldo

majandus- ja tööstusminister

Lisaadressaat: Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet

Regina Karumaa +372 5305 3756
regina.karumaa@mkm.ee

Ahto Pahk +372 5307 2548
ahto.pahk@mkm.ee

Mari-Liis Aas +372 625 6459
mari-liis.aas@mkm.ee

Risto Jõgi +372 639 7681
risto.jogi@mkm.ee